

**Prezentace a pilotáž finální verze
posuzovacího nástroje vybraných
komponent a charakteristik kvality
výuky cizího jazyka**

GA ČR P407/11/0262

Podpořeno stipendijním fondem Pdf MU

Pavel Zlatníček, Karolína Pešková

Obsah prezentace

1. Cíle výzkumu
2. Vymezení základních pojmů
3. Prezentace posuzovacího nástroje vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka
4. Pilotáž posuzovacího nástroje

1. Cíle výzkumu

Cíle výzkumu

- a) vznik a vývoj nástroje pro posuzování vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka: *(a) motivování; (b) podpůrné učební klima; (c) práce s časem; (d) orientace na cíle; (e) učitelův projev.*
- b) pilotáž posuzovacího nástroje na vybraném vzorku hodin a jeho postupné zdokonalování.

2. Vymezení základních pojmů

Kvalita výuky

- Kvalita ve vzdělávání (Helmke, 2003, s. 41):
 - kvalita jako vlastnost či zvláštnost předmětu nebo fenoménu (ve smyslu **kvalitativních komponent a charakteristik**)

Oborově obecné komponenty a charakteristiky kvality výuky (I)

- Helmke (2009):
(a) efektivní řízení třídy a využívání času; (b) jasnost a strukturovanost; (c) konsolidace/upevňování; (d) aktivizace; (e) motivování; (f) podpůrné učební klima; (g) orientace na žáka; (h) orientace na kompetence; (i) zacházení s heterogenitou; (j) různorodost nabídky metod.
- Meyer (2004)
(a) jasné strukturování výuky; (b) efektivní využívání času; (c) podpůrné učební klima; (d) obsahová jasnost; (e) ohleduplná komunikace; (f) rozmanitost metod; (g) individuální podpora; (h) podpora žáka; (i) přiměřené očekávání výkonu; (j) prostředí výuky.

Oborově specifické komponenty a charakteristiky kvality výuky (II)

- Brown (2005):
 - (a) zautomatizování pravidel cizího jazyka; (b) efektivní učení; (c) automatizace odměňování; (d) vnitřní motivace; (e) reflexe vlastního učení; (f) identifikace s cizím jazykem; (g) sebedůvěra; (h) odvaha; (i) jednojazyčnost; (j) tolerance chyb; (k) komunikativní kompetence; (l) interkulturní kompetence.
- Elsnerová (2010):
 - (a) komunikace; (b) aktivní učení; (c) jazykové povědomí; (d) interkulturní porozumění; (e) zábava; (f) orientace; (g) opakování; (h) sounáležitost/zapojení; (i) integrace; (j) autenticita.

Oborově specifické komponenty a charakteristiky kvality výuky (III)

- Fritz & Faistauerová (2008):
 - komponenty a charakteristiky kvalitní výuky cizího jazyka z didaktického hlediska
 - komponenty a charakteristiky kvalitní výuky cizího jazyka z metodického hlediska
 - komponenty a charakteristiky kvalitní výuky cizího jazyka z hlediska osvojení si jazyka

3. Nástroj pro posuzování vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka

Hledání vhodného nástroje

Hugenerová (2006) a Helmke (2007) doporučují pro posuzování kvality výuky využívat **pozorovací nástroje s ratingovým systémem.**

Oborově obecné komponenty a charakteristiky I.

Komponenty a charakteristiky	Indikátory
1. Motivování	1.1 Učitelův zájem o předmět
	1.2 Zájem žáků o dění ve výuce
	1.3 Využití zájmu žáků
	1.4 Návaznost na praxi, život
	1.5 Povzbuzování žáků k aktivnímu zapojení ve výuce
	1.6 Poukázání ve výuce na souvislosti němčiny s jinými cizími jazyky (vícejazyčnost)
2. Klima	2.1 Učitelovo chování k žákům (zájem, srdečnost, vřelost)
	2.2 Učitelův přístup k chybám žáků
	2.3 Přístup k chybám ze strany žáků
	2.4 Kultivace vztahů mezi žáky a učitelem
	2.5 Příležitost žáků k vyjadřování se během výuky
	2.6 Navozování příjemné učební atmosféry

Oborově obecné komponenty a charakteristiky II.

Komponenty a charakteristiky	Indikátory
3. Práce s časem	3.1 Využití času pro předmět
	3.2 Časový management
	3.3 Nerušená výuka
4. Orientace na cíle	4.1 Oznámení cílů na začátku hodiny
	4.2 Navázání na cíle v průběhu hodiny
	4.3 Shrnutí cílů jednotlivých fází hodiny
	4.4 Shrnutí obsahu hodiny na konci výuky s ohledem na vytyčené cíle.

Oborově specifické komponenty a charakteristiky

Komponenty a charakteristiky	Indikátory	
5. Učitelův projev	5.1 Jasnost – cizí jazyk	5.1.1 Obsahová jasnost výkladů učiva v cizím jazyce (koherence)
		5.1.2 Odborná jasnost výkladů učiva v cizím jazyce (korektnost)
		5.1.3 Výstižnost učitelova projevu při komunikaci s žáky
	5.2 Výslovnost	
	5.3 Slovní zásoba	
	5.4 Gramatická správnost	
	5.5 Zvláštní vyjadřovací návyky	

Škála a její kvantifikace

++	+	-	--	N
4	3	2	1	0

Slovní vymezení hodnot indikátorů na škále

1.2 Zájem žáků o dění ve výuce	
++	Všichni žáci se zajímají o dění ve výuce (spolupracují, často a spontánně se hlásí o slovo).
+	Většina žáků se zajímá o dění ve výuce (spolupracují, často a spontánně se hlásí o slovo).
-	Jen málo žáků se zajímá o dění ve výuce, zbytek působí znuděně či bez zájmu.
--	Skoro všichni nebo všichni žáci se o dění ve výuce nezajímají nebo působí znuděně (malá spolupráce s učitelem, nízká spontaneita).
<i>N</i>	<i>Nelze zaškrtnout.</i>

5. Pilotáž posuzovacího nástroje

Výsledky pilotáže

Hodina	Absolutní shoda (%) mezi posuzovateli (1) a (2)	Cohenova Kappa (1) a (2)
Zkušební A	92	0,848
Zkušební B	92	0,899
Zkušební C	92	0,949
Zkušební D	96	0,949

Plány do budoucna

- analýza videomateriálu (28 hodin výuky cizího jazyka)

Děkuji za pozornost